

Ilja Zeljenka
o Jurajovi Hatríkovi
(rozhovor do knihy Hlas pamäti (2003), s. 198)

Prvýkrát sme sa stretli v Košiciach, kde učil na Konzervatóriu. On ma už poznal, lebo ja som vtedy už bol činný; on práve začínal. Ale to bolo len signálne stretnutie, že som vedel, že existuje mladý skladateľ tohto mena. Bod, od ktorého sme uzavreli bližší, priateľský kontakt, prišiel až koncom 60. rokov; po roku 1968 sme sa, ako sa vraví, ocitli „na jednej lodi“ ako ľudia, ktorí so všeličím nesúhlasili a boli všeličím postihnutí.

Vtedy sme sa začali stretávať s Jurajom častejšie. Všimol som si, že je to človek, s ktorým sa dá mimoriadne dobre hovoriť na všetky témy, nielen hudobné, ale najmä tie, ktoré nazývam „všeľudské“. On sa zaoberal aj psychológiou, aj trochu filozofiou, zaujímavou bola vtedy aj téma teórie informácií... Mojm druhým celoživotným diskusným partnerom je Roman Berger. Bolo to zaujímavé, lebo Juraj Hatrík bol vždy „jazýčkom na váhach“: keď som s niečím nesúhlasil, vždy som „sondoval“, ako je to s ním; raz súhlasil so mnou, inokedy s Romanom, takže som si vytváral obraz, kade asi kráča. Ale to hlavné, čo nás spojilo, by sa dalo nazývať ako „protest song“... (Dnes si však – rovnako ako Juraj – myslím, že som nič nestratil, naopak: ako hudobník som veľa získal. Jednou z veľkých motivácií pre kumšt je práve byť v opozícii, niečo odmietat', proti niečomu sa vyslovovať alebo niečo oplakávať. To je veľmi dôležitý motivačný zdroj. Okrem toho – niekedy mi ujde i taká veta, že „ďakujem strane a vláde, že mi zakázali robiť pre film“ – sám by som sa k tomu odhodlával len veľmi ťažko...)

Juraj Hatrík ma spriatelil s partiou mladých výtvarníkov – Dano Fischer, Marián Mudroch – ktorí potom začali chodiť aj ku mne a vytvorili sme akúsi „medzigeneračnú partiu“ – teda ja s nimi, lebo oni boli ešte mladší, chodili do školy. Cez nich som sa spoznal s ďalšími, atakďalej... Nazval by som to „medzigeneračnou štafetou“, ktorá funguje dodnes.

Jeho spôsob písania hudby mi bol veľmi dlho pomerne vzdialený a cudzí, pretože som človek, ktorý nerád mieša do hudby mimohudobné – literárne či iné – motivácie. Môj priateľ Juraj zas na tomto postavil celú svoju kompozíciu. Veľmi často som mu to vyčítal. Vážim si však, že sme si vedeli vždy povedať na rovinu, nekľučkovali sme okolo seba, nikdy sme sa zdvorilostne nechválili, ako to býva zvykom medzi kolegami. Vždy som sa snažil analyzovať podstatu, ale súčasne som si uvedomoval, že ide de facto o môj subjektívny názor a čakal som, až natrafím na skladbu, ktorá ma vnútorne uspokojí. Ja som od neho stále čakal, čo bude také dobré, ako to, čo vraví... Napokon som sa dočkal skladieb, ktoré síce majú stále nejaké literárne alebo poetické názvy, ale už to nie sú iba názvy, za ktorými hudba nedobehne (alebo udýchane dobieha), ale je to už hudba rovnocenná názvu. To som s veľkou radosťou a satisfakciou Jurajovi povedal v momente, keď som to zaregistroval. Boli to dve skladby z posledného obdobia – symfonická skladba *Litánie okamihu* a komorný cyklus *Dievča a strom*. Bola to skutočne silná hudobná expresia, ktorá ma nenechala nijako špekulovať. Lebo keď je dobrá hudba, obyčajne nerozmýšľam, ale počúvam. Tá symfonická skladba bola navyše vynikajúco orchestrovaná...

Ja som si vždy Ďura vážil, pretože on je bádavý typ, o ktorom rozhodne nemôžem povedať, že by niečo chcel lacno. Preštudoval množstvo vecí a hľadá snáď zmysel života. To je asi to hlavné, čo nás spája. Nielen nás dvoch, je nás zopár, a ešte mnoho tých, čo nepoznám, že? Aspoň predpokladám... Juraj sa mi preto stal blízky, lebo som v ňom našiel partnera, teda človeka, ktorý sa zaujíma najmä o to, aký je zmysel tohto všetkého hemženia sa tuná... Zmysel života. Ten si každý môže, samozrejme, nájsť trošku inde. Aj napriek tomu je veľmi veľa styčných bodov, ide o podobné princípy. Takže toto je asi to hlavné, čo nás spája.

On má tiež rád hry, i keď inak ako ja. Veľa sa zaoberá deťmi a mladými ľuďmi. Poznám viacerých, ktorí s ním prichádzajú do styku na škole a veľmi radi s ním pracujú. Je to rodený pedagóg. Videl som aj niektoré relácie, aj ako fungoval s deťmi, to jednoducho nie je náhoda. A vôbec si nemyslím, že by takáto činnosť mohla skladateľa negatívne ovplyvniť; ani jeho negatívne neovplyvnila. Každý skladateľ, aj keď väčšinu dňa venuje kompozícii ako ja, má okrem toho aj iné parkety a otázka, či mu škodia alebo osožia, je mi smiešna, pretože to je vymyslená otázka. Na tom, že sa človek venuje deťom, nemôže stratiť nič zo svojho skladateľstva. Naopak, je to krásne a môže to byť len inšpirujúce.